EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 01 30
COM(2014) 46 final

2014/0021 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl 2005 m. birželio 30 d. Hagos konvencijos dėl susitarimų dėl teismingumo patvirtinimo Europos Sąjungos vardu

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Pasiūlymo tikslas

Komisija siūlo ES patvirtinti 2005 m. Konvenciją dėl susitarimų dėl teismingumo. Sąjunga pasirašė konvenciją 2009 m. balandžio 1 d. remdamasi Tarybos sprendimu 2009/397/EB[1].

Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų plane paskelbtas Komisijos ketinimas siūlyti patvirtinti konvenciją 2012 m.

Jeigu ES patvirtintų konvenciją, sumažėtų teisinis netikrumas, su kuriuo susiduria už ES ribų prekiaujančios ES įmonės, nes būtų užtikrinta, kad būtų gerbiami į įmonių sudarytas tarptautines prekybos sutartis įtraukti susitarimai dėl teismingumo, o sprendimai, kuriuos priims tokiuose susitarimuose nurodyti teismai, būtų pripažįstami ir būtų vykdomi kitose konvencijos susitariančiosiose šalyse.

Jeigu ES patvirtintų konvenciją, tai padėtų įgyvendinti pamatinių ES taisyklių dėl susitarimų dėl jurisdikcijos tikslus, nes ES būtų parengtos suderintos normos trečiųjų šalių, kurios bus konvencijos susitariančiosios šalys, atžvilgiu.

1.2. 2005 m. birželio 30 d. Hagos konvencija dėl susitarimų dėl teismingumo

Konvencija dėl susitarimų dėl teismingumo sudaryta 2005 m. birželio 30 d. globojant Hagos konferencijai dėl tarptautinės privatinės teisės. Konvencija parengta siekiant užtikrinti didesnį teisinį tikrumą ir nuspėjamumą šalims, sudariusioms verslo sutartis ir dalyvaujančioms tarptautinėse bylose, tuo tikslu sukuriant pasirenkamą pasaulinę teisminę alternatyvą dabartinei arbitražo sistemai.

Visų pirma konvencijos tikslas – skatinti tarptautinę prekybą ir investicijas; tikslo bus siekiama glaudžiau bendradarbiaujant teismams, nustačius vienodas jurisdikcijos normas, pagrįstas susitarimais dėl išimtinio teismingumo ir pasirinktų konvencijos susitariančiųjų šalių teismų priimtų sprendimų pripažinimu ir vykdymu.

Konvencija siekiama pusiausvyros tarp i) poreikio užtikrinti, kad bylą nagrinėtų tik šalių pasirinkti teismai ir priimtas teismo sprendimas būtų pripažintas ir įvykdytas užsienyje, ir ii) poreikio leisti valstybėms siekti kai kurių savo viešosios tvarkos politikos tikslų, visų pirma susijusių su silpnesniųjų šalių apsauga, apsauga nuo didelio nesąžiningumo ypatingais atvejais ir pagarbos tam tikriems valstybių išimtinės jurisdikcijos pagrindams užtikrinimu.

1.3. Kaip konvencija susijusi su reglamentu „Briuselis I“

ES lygmeniu Sąjungos teismų tarptautinė jurisdikcija, pagrįsta susitarimais dėl teismingumo, yra reglamentuojama Tarybos reglamentu (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (reglamentas „Briuselis I“)[2] (kurį nuo 2015 m. sausio 10 d. pakeis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (nauja redakcija)[3]). Tačiau reglamentu „Briuselis I“ nereglamentuojamas susitarimų dėl teismingumo vykdymas Sąjungoje trečiųjų valstybių

[1] OL L 133, 2009 5 29, p. 1.
[2] OL L 12, 2001 1 16, p. 1.
[3] OL L 351, 2012 12 20, p. 1.

teismų naudai[4]. Tai būtų įgyvendinta Sąjungai patvirtinus Konvenciją dėl susitarimų dėl teismingumo.

Naujausiais reglamento „Briuselis I“ (reglamentas „Briuselis I“ (nauja redakcija)) pakeitimais sustiprintas šalių savarankiškumas, nes užtikrinta, kad šalys negalėtų apeiti susitarimų dėl teismingumo kreipdamosi į kitus teismus ir taip pažeisdamos tokius susitarimus. Kartu šiais susitarimais užtikrinama, kad ES vidaus atvejams taikomas požiūris į susitarimus dėl teismingumo atitinka tą, kuris būtų taikomas atvejams už ES ribų pagal konvenciją, kai Sąjunga ją patvirtins. Todėl reglamentu „Briuselis I“ (nauja redakcija) ruošiamas pagrindas ES patvirtinti konvenciją.

Konvencijos normų ir galiojančių bei būsimų ES normų santykis nustatytas konvencijos 26 straipsnio 6 dalyje:

„Ši Konvencija nedaro poveikio Regioninės ekonominės integracijos organizacijos, kuri yra šios Konvencijos Šalis, taisyklių taikymui, nepaisant to, ar jos buvo priimtos prieš įsigaliojant šiai Konvencijai ar vėliau:

a) jei nė viena iš šalių negyvena susitariančiojoje valstybėje, kuri nėra Regioninės ekonominės integracijos organizacijos valstybė narė;

b) pripažįstant arba vykdant teismo sprendimus tarp Regioninės ekonominės integracijos organizacijos valstybių narių.“

Dėl to konvencija daro poveikį reglamento „Briuselis I“ taikymui, jeigu bent viena iš šalių gyvena konvencijos susitariančiojoje valstybėje. Konvencijai bus teikiama pirmenybė reglamento jurisdikcijos taisyklių atžvilgiu, išskyrus atvejus, kai abi šalys yra ES gyventojai arba yra iš trečiųjų šalių, kurios nėra konvencijos susitariančiosios šalys. Teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo atžvilgiu reglamentui bus teikiama pirmenybė, kai tiek sprendimą priėmęs teismas, tiek teismas, kuriame siekiama pripažinimo ir vykdymo, yra Sąjungoje.

Kai ES patvirtins konvenciją, dėl jos susiaurės reglamento „Briuselis I“ taikymo sritis. Bet toks taikymo srities susiaurėjimas yra priimtinas, nes didėja šalių savarankiškumas tarptautiniu lygmeniu ir auga ES bendrovių, prekiaujančių su trečiosiomis valstybėmis, teisinis tikrumas.

1.4. Nauda Europos verslui

Susitarimas dėl teismingumo yra svarbus derybų dėl tarptautinių sutarčių elementas, nes kilus ginčui juo užtikrinamas teisinis nuspėjamumas. Todėl bendrovėms, prekiaujančioms tarptautiniu lygmeniu, tai yra svarbus rizikos vertinimo elementas. Iš skaičių, surinktų rengiant Komisijos pasiūlymą dėl Konvencijos ir reglamento „Briuselis I“ (nauja redakcija)[5] pasirašymo, matyti, kad ES verslui ir bendrovių tarpusavio santykiams susitarimai dėl teismingumo yra svarbūs.

Susitarimų dėl teismingumo efektyvumas ES užtikrinamas reglamentu „Briuselis I“. Šalių savarankiškumą reikia užtikrinti ne tik ES, bet ir už ES ribų. Konvencija ES verslui bus užtikrintas būtinas teisinis tikrumas, kad ES bus laikomasi susitarimų dėl teismingumo jų pasirinkto už ES ribų esančio teismo atžvilgiu ir kad trečiosiose valstybėse bus laikomasi

---

4 Susitarimų dėl teismingumo vykdymas Šveicarijos, Islandijos ir Norvegijos teismų naudai reglamentuojamas 2007 m. Lugano konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo.

5 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, pridėtas prie 2008 m. rugsėjo 5 d. pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos pasirašomos konvencijos dėl teismo susitarimų pasirinkimo (SEK(2008) 2389), ir 2010 m. gruodžio 14 d. poveikio vertinimas, pridėtas prie Komisijos pasiūlymo dėl reglamento „Briuselis I“ (nauja redakcija) (SEC(2010) 1547).

susitarimų dėl ES esančių teismų. Ja taip pat bus užtikrinta, kad ES bendrovės būtų tikros, jog pasirinkto ES teismo sprendimas yra tinkamas pripažinti ir vykdyti trečiosiose valstybėse, kurios yra konvencijos susitariančiosios šalys, ir atvirkščiai.

Komisijos poveikio vertinime dėl konvencijos sudarymo ES (SEC/2008/2389 final) padaryta išvada, kad patvirtinus konvenciją bendrovės būtų labiau linkusios įtraukti susitarimus dėl teismingumo į tarptautines sutartis dėl didesnio teisinio tikrumo. Apskritai ji gali paskatinti tarptautinę prekybą.

Nauda, kurią ES bendrovės gaus ES patvirtinus konvenciją, bus tuo didesnė, kuo daugiau valstybių, visų pirma Sąjungos pagrindinių prekybos partnerių, konvenciją ratifikuos.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Prieš pateikdama pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl konvencijos pasirašymo Komisija 2008 m. atliko konvencijos sudarymo ES poveikio vertinimą[6]. Padaryta išvada, kad konvencijos sudarymas būtų naudingas Europos verslui, nes būtų skatinamas teisinis tikrumas ir nuspėjamumas, susiję su trečiosiomis valstybėmis.

Poveikio vertinime teigiama, kad patvirtindama konvenciją ES galėtų apsvarstyti galimybę pateikti deklaracijas pagal konvencijos 21 straipsnį, kuriomis į konvencijos taikymo sritį neįtraukiamos autorių ir gretutinės teisės (kai šių teisių galiojimas susijęs su valstybėmis narėmis) ir draudimo sutartys (kai draudėjas nuolat gyvena ES, o rizika arba draudžiamasis įvykis, daiktas arba turtas yra susiję išimtinai su ES). Atsižvelgiant į poveikį abiem pramonės šakoms ir tai, kad praeityje suinteresuotųjų subjektų požiūriai skyrėsi, Komisija toliau svarstė, ar būtina šias deklaracijas pateikti. Pažymėtina, kad prieš priimant sprendimą siūlyti patvirtinti konvenciją ir pateikti deklaraciją dėl konvencijos taikymo srities 2013 m. gegužės 28 d. Civilinės teisės klausimų darbo grupėje (Bendrieji klausimai) buvo surengtos konsultacijos su valstybėmis narėmis (daugiau informacijos žr. 3.2 punktą).

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Sąjungos kompetencija konvencijos atžvilgiu

Pagal konvenciją regioninės ekonominės integracijos organizacijai sudaroma galimybė (priklausomai nuo kompetencijos aprėpties konvencijos dalyko atžvilgiu) sudaryti konvenciją kartu su jos valstybėmis narėmis arba atskirai nuo jų, kad ji būtų jos valstybėms narėms privaloma (29–30 straipsniai). Konvencijos pasirašymo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo prie jos metu galima pateikti atitinkamą deklaraciją.

Kai ES pasirašė konvenciją, ji pagal konvencijos 30 straipsnį pareiškė, kad ji yra kompetentinga visų konvencijos reglamentuojamų bylų atžvilgiu, ir kad jos valstybės narės nebus šios Konvencijos šalys, tačiau privalės jos laikytis, nes ją sudarė ES. Todėl kai ES patvirtins konvenciją, ji neturės teikti deklaracijos pagal 30 straipsnį.

3.2. Deklaracijos pagal konvenciją, darančios poveikį materialinei taikymo sričiai

Kad konvencija būtų lanksti ir būtų išsaugotas jos patrauklumas plačiam suinteresuotųjų subjektų ratui, joje numatyta, kad susitariančiosios šalys gali praplėsti arba susiaurinti jos materialinę taikymo sritį pateikdamos atitinkamas deklaracijas (19–22 straipsniai). Deklaracijos gali būti teikiamos pasirašant arba tvirtinant konvenciją arba bet kuriuo metu vėliau; jos bet kuriuo metu gali būti taisomos arba atšaukiamos. Pasirašydama konvenciją

[6] Nurodyta 5 išnašoje.

Sąjunga deklaracijų pagal šiuos straipsnius nepateikė. Kaip jau minėta, 2013 m. gegužės–birželio mėn. Komisija toliau konsultavosi su valstybėmis narėmis dėl tokių deklaracijų poreikio. Toliau pateikiami konsultacijų rezultatai.

3.2.1. Deklaracijos pagal 19, 20 ir 22 straipsnius

19 straipsniu valstybei leidžiama pateikti deklaraciją, remdamiesi kuria jos teismai gali atsisakyti nagrinėti ginčus, kuriems taikomas susitarimas dėl išimtinio teismingumo, jeigu nėra jokių kitų sąsajų su jų valstybe, išskyrus pasirinktą teismą. 20 straipsniu valstybei leidžiama deklaruoti, kad jos teismai gali atsisakyti pripažinti arba vykdyti kitos susitariančiosios valstybės teismo priimtą sprendimą, jeigu šalių gyvenamosios vietos buvo prašomojoje valstybėje, ir šalių santykiai bei visi kiti su ginču susiję elementai, išskyrus pasirinkto teismo vietą, buvo susiję tik su prašomąją valstybe. Todėl 19 ir 20 straipsniais leidžiama neįtraukti į konvencijos taikymo sritį tam tikrų atvejų, kai nėra kitų tarptautinių elementų, išskyrus pasirinktą teismą.

22 straipsniu valstybei sudaromos galimybės išplėsti konvencijos taikymo sritį, įtraukiant į ją susitarimus dėl neišimtinio teismingumo, kiek tai susiję su sprendimų pripažinimu ir vykdymu. Dėl abipusiškumo principo pareiga pripažinti ir vykdyti sprendimus, priimtus pagal susitarimus dėl neišimtinio teismingumo, taikoma tik sprendimams, priimtiems kitų susitariančiųjų šalių, kurios pateikė deklaracijas pagal 22 straipsnį, teismai.

Kalbant apie 19 ir 20 straipsnius pažymėtina, kad pagal Sąjungos teisę tais atvejais, kai teismo pasirinkimas yra vienintelis ryšys su pasirinkto teismo valstybe, susitarimai dėl teismingumo yra pripažįstami. Pagal Sąjungos teisę nereikalaujama papildomo ryšio su pasirinkta valstybe (didesnio ryšio nei teismo pasirinkimas). Todėl nėra pagrindo neįtraukti tokių atvejų į konvencijos taikymo sritį. Ši išvada buvo patvirtinta per Komisijos konsultacijas su valstybėmis narėmis dėl galimų deklaracijų pagal 19–20 straipsnius. Todėl Komisija nesiūlo teikti deklaracijų pagal šiuos straipsnius.

22 straipsnio atžvilgiu, jeigu konvencijos taikymo sritis būtų išplėsta, sprendimų, priimtų pagal susitarimus dėl neišimtinio teismingumo, pripažinimas ir vykdymas reikštų, kad ES valstybių narių teismai apskritai neturėtų jurisdikcijos tais atvejais, kai į juos kreiptųsi viena iš šalių po to, kai kitos šalies, kuri pateikė deklaraciją pagal 22 straipsnį, teismas priėmė sprendimą pagal susitarimą dėl neišimtinio teismingumo. Komisija nesiūlo teikti deklaraciją pagal 22 straipsnį, kai konvencija bus patvirtinta. Remiantis tuo, kad straipsnis pagrįstas abipusiškumo principu, būtų galima apsvarstyti galimybę teikti deklaraciją vėliau, kai paaiškės konvencijos susitariančiųjų šalių susidomėjimas išplėsti konvencijos taikymo sritį pagal 22 straipsnį. Komisijos surengtose konsultacijose dalyvavusios valstybės narės iš esmės pritarė Komisijos pasiūlymui šiuo metu deklaracijos neteikti.

3.2.2. Deklaracijos pagal 21 straipsnį

3.2.2.1. Bendrosios deklaracijos

Konvencijos 2 straipsnyje jau numatytos kelios jos taikymo srities išimtys. Be to, 21 straipsniu susitariančiajai šaliai leidžiama papildyti klausimų, kuriems taikoma išimtis, sąrašą teikiant deklaraciją, kurioje būtų nurodytas klausimas, kuriam ji ketina pritaikyti išimtį. Todėl konvencija nebūtų taikoma tuo klausimu deklaraciją pateikusioje valstybėje ir dėl abipusiškumo kitos valstybės netaikytų konvencijos šiam klausimui, jeigu pasirinktas teismas yra deklaraciją pateikusioje valstybėje. Be to, deklaracija turi atitikti šias sąlygas: deklaraciją teikianti valstybė turi būti labai suinteresuota netaikyti konvencijos konkrečiam klausimui;

deklaracija neturi būti platesnio pobūdžio nei būtina, o konkretus klausimas, kuriam taikoma išimtis, turi būti aiškiai ir tiksliai apibrėžtas[7].

2008 m. Komisijos poveikio vertinime taip pat teigiama, kad Sąjunga gali apsvarstyti galimybę pateikti deklaraciją pagal konvencijos 21 straipsnį ir dėl to netaikyti konvencijos draudimo sutarčių klausimams, kai draudėjas nuolat gyvena ES ir rizika arba draudžiamasis įvykis, daiktas arba nuosavybė yra išimtinai susiję su ES, bei autorių ir gretutinėms teisėms, kai šių teisių galiojimas yra susijęs su valstybe nare. Tokių deklaracijų tikslas būtų apsaugoti silpnesniąją draudimo sutarties šalį (panaši apsauga numatyta reglamente „Briuselis I“) ir autorinės sutarties šalį nuo bylinėjimosi teisme, kurį joms primetė stipresnioji sutarties šalis ir, be abejonės, užtikrinti, kad būtų taikomi tam tikri autorių ir gretutinių teisių standartai, nustatyti ES teisėje.

Kaip minėta pirmiau, Komisija toliau konsultavosi su valstybėmis narėmis dėl deklaracijų pagal 21 straipsnį būtinybės, atsižvelgdama į Sąjungos teisėje įtvirtintą susitarimų dėl teismingumo politiką ir į tai, kad dėl abipusiškumo principo konkretaus klausimo neįtraukimas į taikymo sritį reiškia, kad nuostatos dėl teismingumo Sąjungos teismų naudai, kurios gali būti naudingos ES šalims, nebūtų vykdomos trečiosiose valstybėse, kurios yra konvencijos susitariančiosios šalys. Atsižvelgiant į konsultacijų rezultatus Komisija siūlo nurodyti deklaracijoje pagal 21 straipsnį tik tuos klausimus, kuriuose Sąjungos teisė vienodai apriboja šalių savarankiškumą. Į konvencijos taikymo sritį patenkančių klausimų atveju tai taikoma tik tam tikroms draudimo sutarčių, sudarytų šalių verslą ar profesiją atitinkančiose srityse, rūšims. Tokiomis ribotomis išimtimis bus užtikrintas nuoseklus požiūris į teismingumą Sąjungoje ir už jos ribų.

3.2.2.2. Siūloma deklaracija dėl draudimo sutarčių

Reglamentu „Briuselis I“ (3 skyrius) nustatyta ypatinga draudimo klausimams skirta apsauginė jurisdikcija, kuria siekiama apsaugoti silpnesniąją šalį (draudėją, apdraustąjį arba naudos gavėją) ir vietos, kurioje silpnesnioji šalis yra įsikūrusi, plačiosios visuomenės ekonominius interesus. Todėl apdraustasis, kaip ieškovas, gali rinktis iš kelių vietų, kuriose gali paduoti draudiką į teismą, įskaitant apdraustojo nuolatinę gyvenamąją vietą; draudikas, kaip ieškovas, gali paduoti į teismą apdraustąjį tik apdraustojo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje. Šios apsauginės jurisdikcijos taisyklės pagrįstos prielaida, kad apdraustasis visada yra silpnesnioji šalis, net jei jis yra su verslo santykiais susijusios komercinės veiklos vykdytojas. Ši prielaida liko nepakeista reglamente „Briuselis I“ (nauja redakcija). Todėl šalių galimybė sudaryti susitarimą dėl teismingumo buvo apribota (reglamento 13 straipsnis). Bylose prieš draudiką 3 skyriaus apsauginės jurisdikcijos taisyklės taikomos tik tuo atveju, jeigu draudiko nuolatinė gyvenamoji vieta yra arba manoma, kad yra (per filialą, agentūrą arba verslo vietą) ES. Ši apsaugos politika liko nepakeista reglamente „Briuselis I“ (nauja redakcija).

Konvencija taikoma draudimo klausimams neribojant šalių savarankiškumo sudaryti susitarimus dėl teismingumo. Vienintelis esminis apribojimas susijęs su konvencijos 2 straipsnio 1 dalies a punktu, pagal kurį į taikymo sritį neįeina draudimo sutartys, kurias kaip vartotojai sudarė privatūs asmenys. Tai iš dalies prieštarauja reglamentu „Briuselis I“ nustatytam režimui, nes, pavyzdžiui, Konvencija būtų taikoma MVĮ sudarytoms draudimo sutartims. Kai ES patvirtins konvenciją, tam tikros draudimo sutartys, kurios dabar patenka į reglamentą „Briuselis I“, pvz., ES draudėjo ir draudiko, kurio būstinė yra už ES ribų, filialo

[7] Kaip toliau paaiškinta konvencijos aiškinamojoje ataskaitoje: „diplomatinėje sesijoje nuspręsta, kad ši nuostata turėtų būti taikoma tik atskiroms teisės sritims – toms, kurioms pritaikyta išimtis pagal 2 straipsnio 2 dalį. Deklaracijoje negali būti naudojami kiti kriterijai nei dalykas. Pavyzdžiui, išimtis gali būti pritaikyta „laivybos draudimui“, bet ne „laivybos draudimui, kai pasirinktas kitos valstybės teismas“ (235 dalis). Todėl vienintelis leidžiamas kriterijus yra dalykas.

ES sutartys (reglamento 9 straipsnio 2 dalis) pateks į konvencijos taikymo sritį (konvencijos 26 straipsnio 6 dalis kartu su 4 straipsnio 2 dalimi). Todėl jeigu konvencija būtų sudaroma įtraukiant draudimo sutartis, nebūtų lygiagretumo su reglamentu „Briuselis I“ nustatyta apsaugos politika, remdamasi kuria apdraustasis gali paduoti ES draudiką (arba trečiosios valstybės draudiko ES filialą) savo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje nepriklausomai nuo kitos jurisdikcijos, kurią galima rinktis pagal susitarimą dėl teismingumo. Visiško draudimo sutarčių neįtraukimo trūkumas, Europos draudikų nuomone, yra tas, kad nuostatos dėl teismingumo, dėl kurių jie susitarė su ne Europos draudėjais, nebus pripažįstamos ir vykdomos trečiosiose šalyse, kurios yra konvencijos susitariančiosios šalys. Europos draudėjų nuomone, jie neteks palankių sąlygų, kad ES teismų (kuriuos pasirinko šalys) sprendimai būtų pagal konvenciją pripažįstami ir vykdomi už Sąjungos ribų. Tačiau tuos trūkumus nusveria tai, kad yra tokio paties režimo, kuriuo ES silpnesniųjų šalių interesai apsaugomi taip pat kaip ir pagal ES vidaus teisės aktus, išorinis lygmuo.

Komisijos konsultacijose dėl šio klausimo dalyvavusių valstybių narių atsakymai skyrėsi: už draudimo sutarčių neįtraukimą į konvencijos taikymo sritį pasisakė beveik tiek pat valstybių narių kiek ir prieš. Todėl Komisija, remdamasi poveikio vertinimu ir siekdama užtikrinti atitiktį ES vidaus apsaugos teisės aktams, siūlo nenustatant papildomų sąlygų neįtraukti tam tikrų rūšių draudimo klausimų į konvencijos taikymo sritį. Konvencijos 21 straipsniu reikalaujama, kad visos deklaracijos būtų rengiamos tik dėl dalyko. Todėl jokia deklaracija pagal 21 straipsnį negalėjo būti suformuluota taip, kad būtų naudinga tik ES šalims.

Reglamento „Briuselis I“ 13 ir 14 straipsniais neribojamas šalių savarankiškumas visose su draudimo sutartimis susijusiose bylose. Yra keletas išimčių, dėl kurių šalims leidžiama nurodyti teismą, kompetentingą spręsti jų ginčus. Siūloma deklaracija suformuluota taip, kad būtų kuo daugiau leidžiama sudaryti tokius susitarimus dėl teismingumo, kurie pripažįstami pagal Sąjungos teisę ir kartu dėl Konvencijos dėl teismingumo pripažįstami tarptautiniu lygiu. Tačiau atsižvelgiant į tai, kaip suformuluotos išimtys pagal Sąjungos teisę, kuriomis siekiama apsaugoti tik ES draudėjus, ir konvencijos reikalavimą, kad deklaracija turi būti susijusi tik su dalyku, neatrodo įmanoma užtikrinti visišką konvencijos ir Sąjungos teisės suderinamumą. Visų pirma pagal reglamento „Briuselis I“ 13 straipsnio 4 dalį pripažįstami ir vykdomi susitarimai dėl teismingumo, sudaryti su draudėjais, kurie nuolat negyvena ES, išskyrus atvejus, kai draudimas yra privalomas arba susijęs su nekilnojamuoju turtu valstybėje narėje. Kadangi pagal konvenciją neįmanoma atskirti draudėjus, kurie nuolat gyvena Sąjungoje, nuo draudėjų, kurie nuolat gyvena už Sąjungos ribų, Komisija siūlo neįtraukti į deklaraciją 13 straipsnio 4 dalies išimties. Tai reikštų, kad konvencija nereglamentuotų draudimo sutarčių, sudarytų už Sąjungos ribų nuolat gyvenančių draudėjų, ir kad jas toliau reglamentuotų Sąjungos vidaus teisė. Todėl Europos bendrovės, sudarančios susitarimus su ne ES draudėjais būtų tikros, kad jų susitarimas dėl teismingumo būtų svarstomi Sąjungos teismuose remiantis 13 straipsnio 4 dalimi; Europos draudėjai, sudarantys sutartis su ne ES draudimo paslaugų teikėjais taip pat galėtų kreiptis į ES teismus remdamiesi reglamento „Briuselis I“ II skirsnio 3 skyriumi.

Apskritai siūloma deklaracija siekiama užtikrinti, kad:

- išimtis būtų tokia nedidelė, kiek būtina, kad būtų apsaugoti draudimo sutarčių silpnesniųjų šalių interesai, kaip nustatyta reglamento „Briuselis I“ apsauginės jurisdikcijos taisyklėse. ES valstybių narių teismams bus leidžiama (remiantis ES arba nacionaline teise, kai taikoma) nagrinėti ginčus dėl draudimo, nepaisant susitarimo dėl teismingumo, sudarytų trečiosios valstybės, kuri yra konvencijos susitariančioji šalis, teismų naudai;

- tai atitiktų konvenciją. Deklaracija pagrįsta vien dalyku ir yra neutrali;
- būtų išlaikytas lygiagretumas su reglamentu „Briuselis I“, kurio 13 ir 14 straipsniuose apibūdinami atvejai, kuriais sudarant draudimo sutartis leidžiama sudaryti susitarimus dėl teismingumo;
- tiek dalykas – draudimo sutartys, tiek atvejai, kuriais išimtis netaikoma, būtų aiškiai ir tiksliai apibrėžti.

2014/0021 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl 2005 m. birželio 30 d. Hagos konvencijos dėl susitarimų dėl teismingumo patvirtinimo Europos Sąjungos vardu

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 2 dalį kartu su 218 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos a punktu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą[8],

kadangi:

(1) Europos Sąjunga deda pastangas, kad būtų sukurta bendra teisminė erdvė, grindžiama teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo principu;

(2) globojant Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijai 2005 m. birželio 30 d. sudaryta Konvencija dėl susitarimų dėl teismingumo (toliau – Konvencija) veiksmingai padeda skatinti šalių savarankiškumą tarptautiniuose komerciniuose sandoriuose ir didinti teismo sprendimų dėl tokių sandorių nuspėjamumą. Visų pirma Konvencija šalims užtikrinamas būtinas teisinis tikrumas, kad jų susitarimas dėl teismingumo bus gerbiamas, o pasirinkto teismo sprendimas bus tinkamas pripažinti ir vykdyti tarpvalstybiniais atvejais;

(3) Konvencijos 29 straipsniu regioninėms ekonominėms organizacijoms, pavyzdžiui, Europos Sąjungai, leidžiama pasirašyti, priimti, patvirtinti Konvenciją arba prisijungti prie jos. Sąjunga pasirašė Konvenciją 2009 m. balandžio 1 d., su sąlyga, kad Konvencija bus sudaryta vėliau, kaip nustatyta Tarybos sprendime 2009/397/EB[9];

(4) Konvencija daro poveikį Sąjungos antrinės teisės aktams dėl jurisdikcijos, grindžiamos šalių pasirinkimu, ir priimtų teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, visų pirma 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentui (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo[10]. Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 nuo 2015 m. sausio 10 d. bus pakeistas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo[11];

(5) kadangi Reglamentu (ES) 1215/2012 sudarytos sąlygos Konvencijai ratifikuoti užtikrinant teismingumo civilinėse ir komercinėse bylose Sąjungos taisyklių ir Konvencijos taisyklių nuoseklumą, būtų tinkama, kad Konvencija įsigaliotų Sąjungoje tą pačią dieną, kurią pradedamas taikyti Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012;

---

8 OL C, p. .
9 OL L 133, 2009 5 29, p. 1.
10 OL L 12, 2001 1 16, p. 1.
11 OL L 351, 2012 12 20, p. 1.

(6) pasirašydama Konvenciją Sąjunga pagal 30 straipsnį pareiškė, kad jos kompetencija apima visus šios konvencijos reglamentuojamus klausimus. Todėl, atsižvelgiant į tai, kad tai bus Sąjungos patvirtinta Konvencija, valstybės narės turėtų būti įpareigotos jos laikytis;

(7) be to, Sąjunga, patvirtindama Konvenciją, turėtų pateikti deklaraciją, kurią leidžiama pateikti pagal 21 straipsnį, kuria į Konvencijos taikymo sritį neįtraukiamos draudimo sutartys bendrąja prasme, nustatant apibrėžtas išimtis. Deklaracijos tikslas – išsaugoti apsauginės jurisdikcijos taisykles, kuriomis gali naudotis draudimo sutartis sudarę draudėjai, apdraustieji arba naudos gavėjai pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 3 skyrių. Išimtis neturėtų būti platesnė nei būtina draudimo sutarčių silpnesniųjų šalių interesams apsaugoti;

(8) Jungtinei Karalystei ir Airijai Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 yra privalomas ir dėl to jos dalyvauja priimant šį sprendimą;

(9) pagal Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis jai nėra privalomas ar taikomas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

2005 m. birželio 30 d. Hagos konvencija dėl susitarimų dėl teismingumo (toliau – Konvencija) patvirtinama Europos Sąjungos vardu.

Konvencijos tekstas pateikiamas šio sprendimo I priede.

2 straipsnis

Norint išreikšti Europos Sąjungos sutikimą prisiimti Susitarimo įsipareigojimus, Tarybos pirmininkas paskiria asmenį, įgaliotą Europos Sąjungos vardu deponuoti Konvencijos 27 straipsnio 4 dalyje nurodytą dokumentą.

3 straipsnis

Deponuodama Konvencijos 27 straipsnio 4 dalyje nurodytą dokumentą, Sąjunga teikia deklaraciją dėl draudimo sutarčių, nurodytą 21 straipsnyje.

Deklaracijos tekstas pateikiamas II priede.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas